

Teknisk gennemgang af fordeling af indsatsbehovet i Vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3)

10. oktober 2023

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021

”Samtidig skal Danmark leve op til vandrammedirektivet, som pt. skønnes at indebære, at der bl.a. skal iværksættes indsatser, der nedbringer kvælstofudledningen som med det nuværende faglige grundlag fra Aarhus Universitet skønnes til 13.100 t. for at sikre forudsætningerne for god økologisk tilstand i vandmiljøet i 2027. Aftalen iværksætter kvælstofreducerende tiltag svarende til en reduktion af udledningen til kystvande og fjorde på ca. 10.800 t. Aftaleparterne er enige om at sikre fuld implementering af vandrammedirektivet. Ifm. genbesøg af aftalen i 2023/24 træffes der beslutning om håndtering af mankoen for at leve op til vandrammedirektivet på baggrund af et oplæg fra regeringen.”

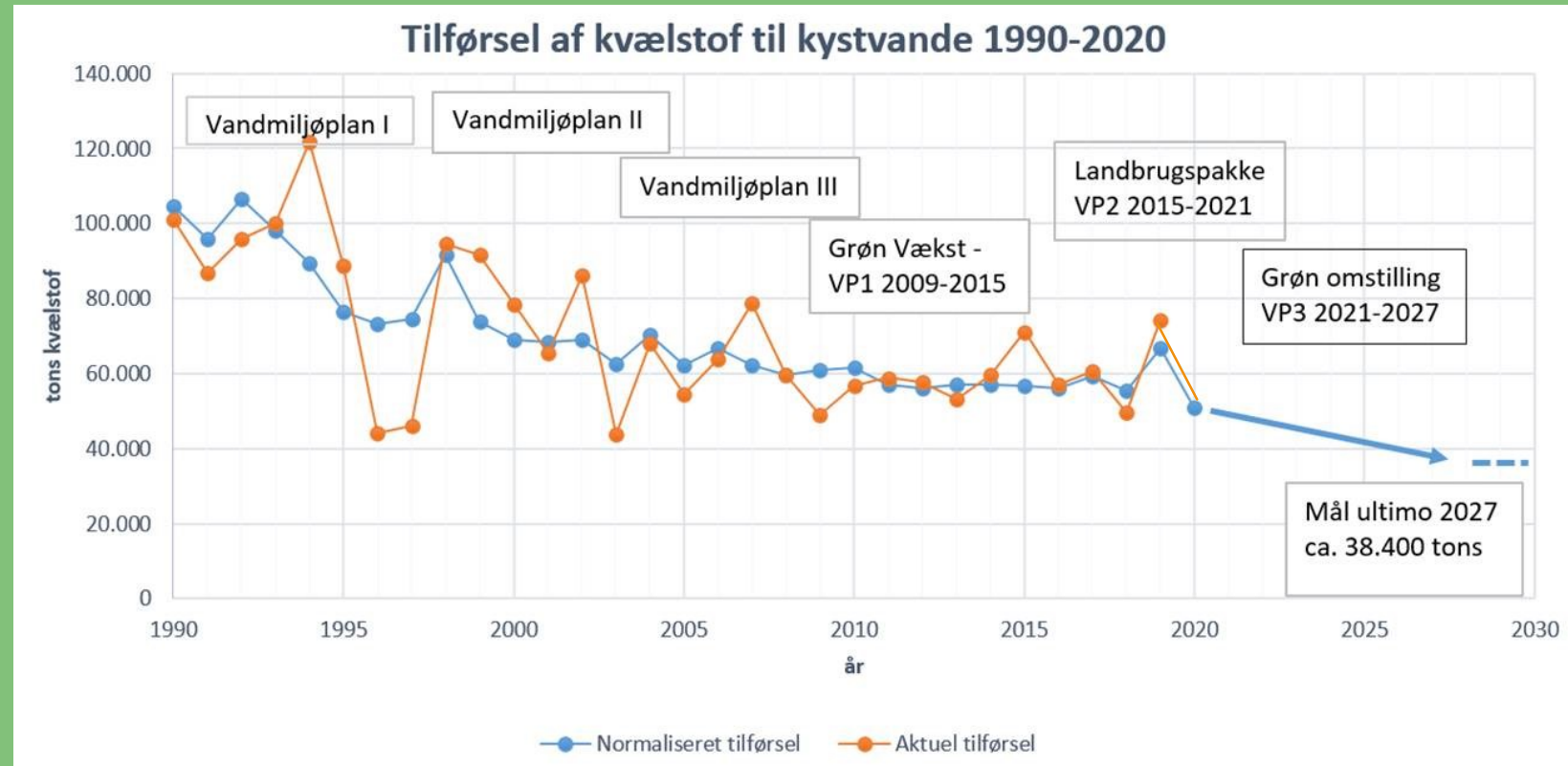
Vandmiljø og udviklingen i udledning af kvælstof

Siden 1980'erne har Danmark reduceret udledningen af kvælstof fra mere end 100.000 tons pr. år til ca. 55-60.000 tons.

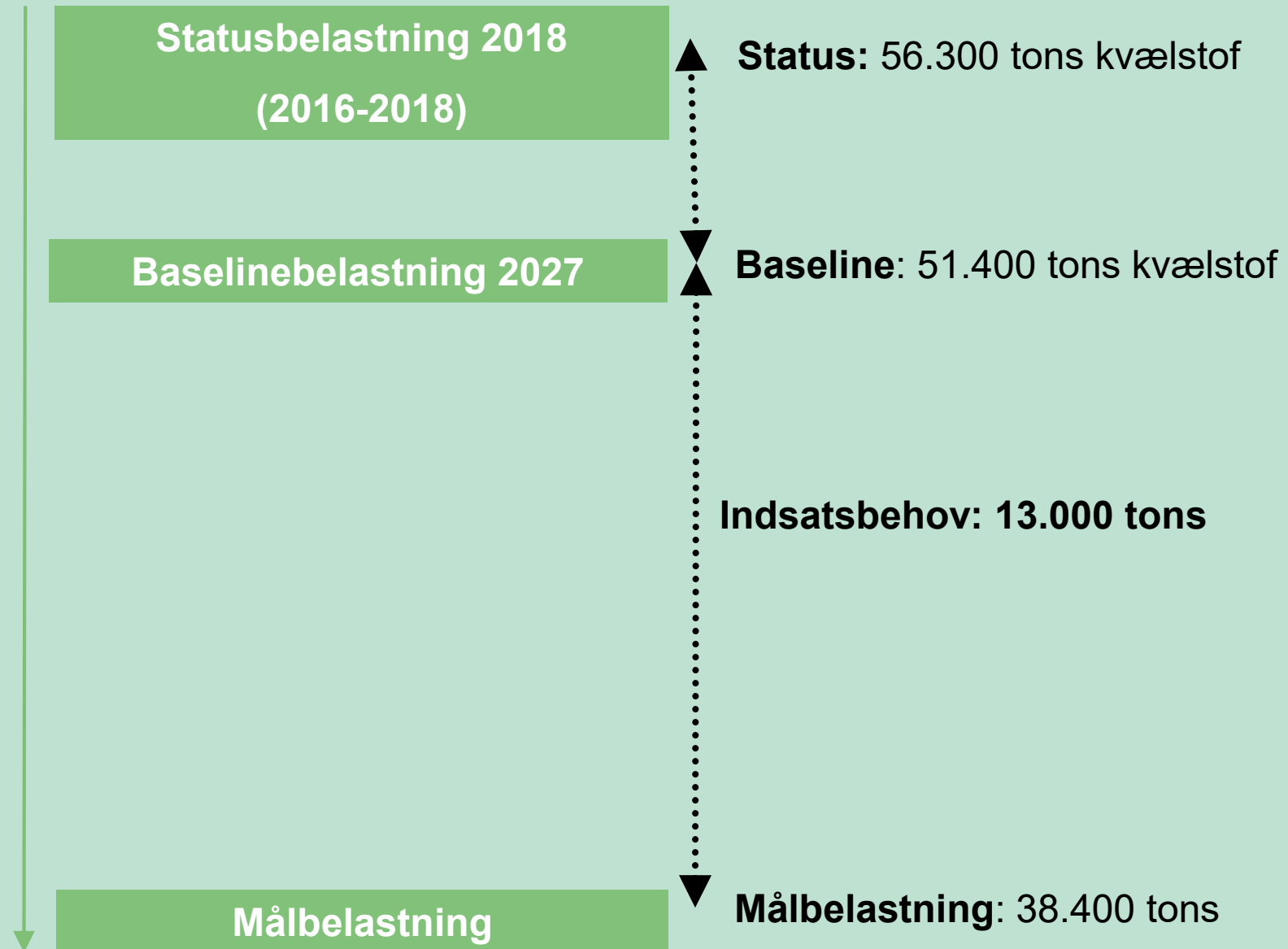
Dette er sket ved:

- Forberet spildevandsrensning - husholdning og industri
- Forskellige krav til landbruget

[t.o - udledningen var højere før 1990 men de nationale data er bedst fra 1990]

Opgørelse af belastning og indsatsbehov til vandområdeplanerne

Kvælstofindsatsen i Landbrugsaftalen (vandmiljø)

To overordnede virkemidler

Målrettet regulering vs. kollektive virkemidler

1. Kollektive virkemidler (frivillighed)

- Vådområder, udtagning af lavbundslande og skov

2. Målrettet regulering

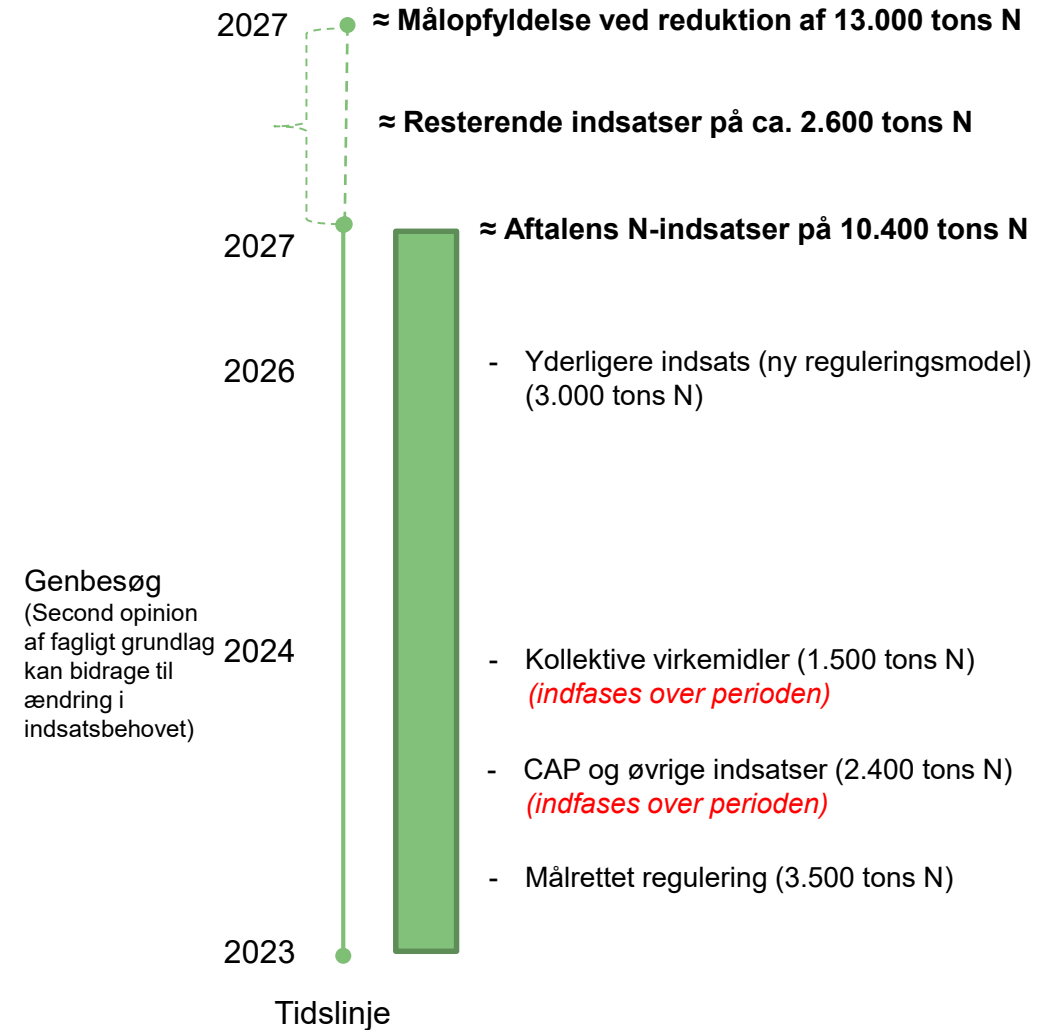
- Bl.a. efterafgrøder, braklagte arealer, energiafgrøder, præcisionslandbrug og mellemafgrøder

Miljøgaranti

→ Miljøgaranti kan sikre, at hvis frivillighed er lav, iværksættes et obligatorisk krav

Vandmiljøudfordringen

Centrale udviklingsinitiativer for kvælstof

- Der gennemføres en **second opinion** på kvælstofindsatsbehovet mhp. eventuel justering
- **Lokale kystvandråd** analyserer lokale udfordringer og udformer alternative indsatsprogrammer
- Undersøgelse af effekt ved udplantning af **tang og ålegræs**
- Realisering af **ny reguleringsmodel**

Høringen af vandområdeplanerne 2021-2027

Landbrugets organisationer:

- Stiller spørgsmålstegn ved den metode, der anvendes til at opgøre behovet for kvælstofindsatser.
- Finder overvågningen af vandmiljøet utilstrækkeligt, fordi der er for få målestationer, og fordi brugen af modeller til beregning af indsatsbehovet vurderes usikkert.

Grønne organisationer:

- Finder, at vandområdeplanerne 2021-2027 burde være mere ambitiøse
- Ytrer bekymring for, om der kan opnås målopfyldelse i 2027
- Ønsker flere indsatser mod kvælstof og fosfor

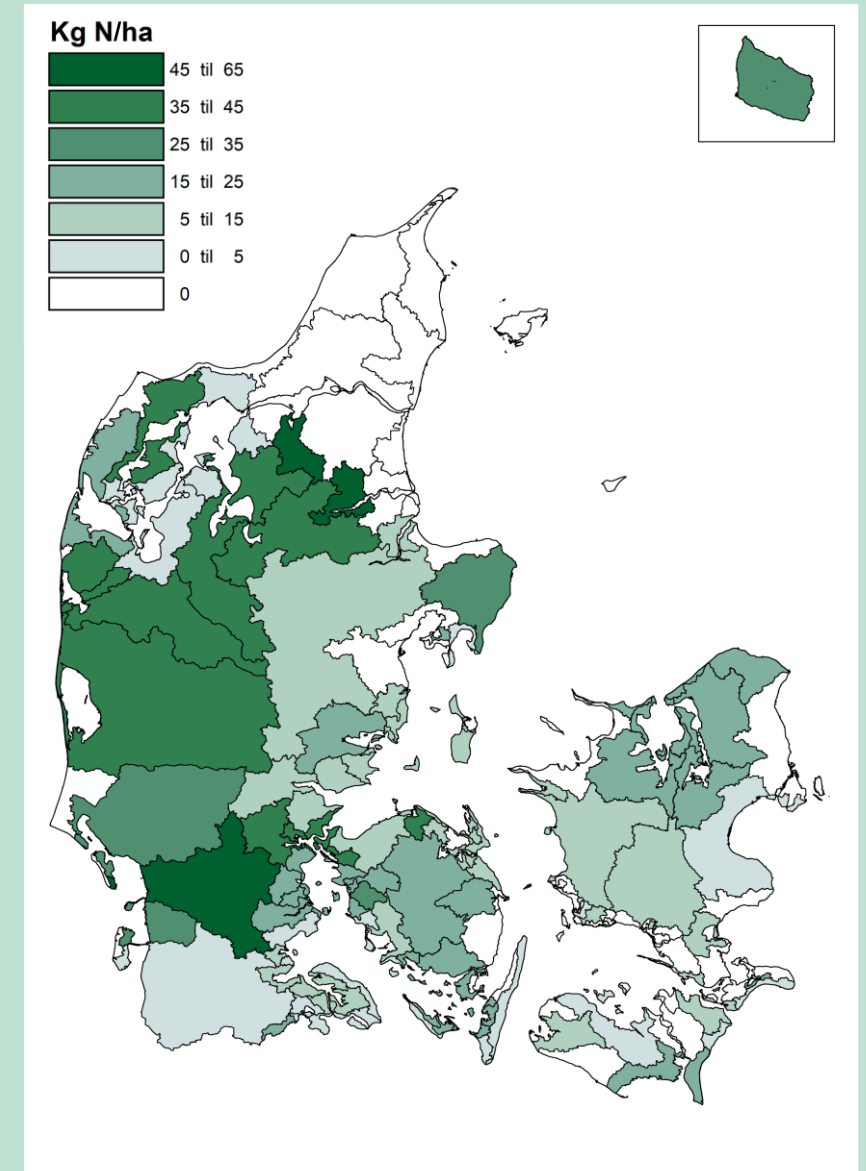
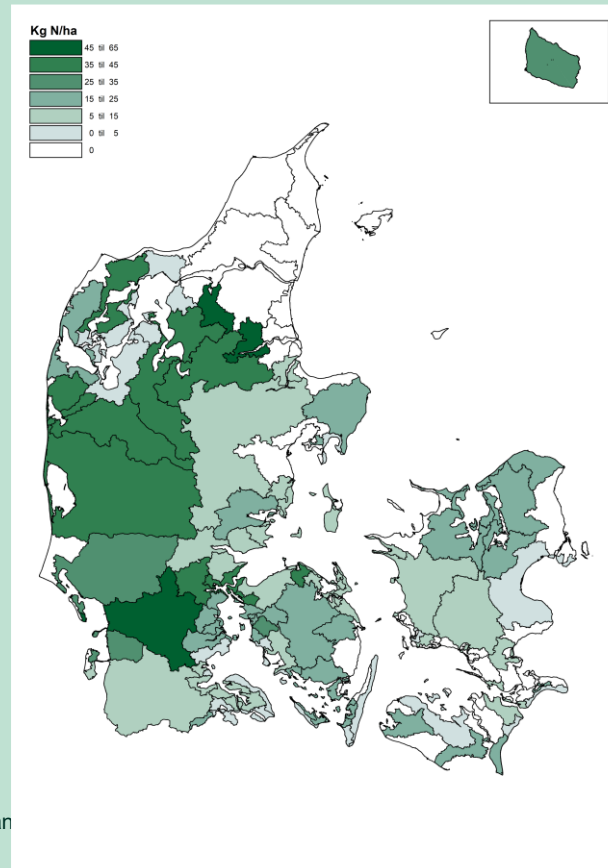

Indsatsbehov i vandområdeplanerne

Indsatsbehovet opgøres som forskellen mellem baseline- og målbelastning til hvert kystområde. Indsatsbehovet er fordelt på oplande og omregnet til kg kvælstof/ha oppe på markerne.

Indsatsbehovet til kyst er beregnet til 13.000 tons kvælstof pr. år

Indsatsbehovet er opgjort for hvert af de 109 vandområder.
Til venstre fra høring af vandplanen og til højre efter høringen.

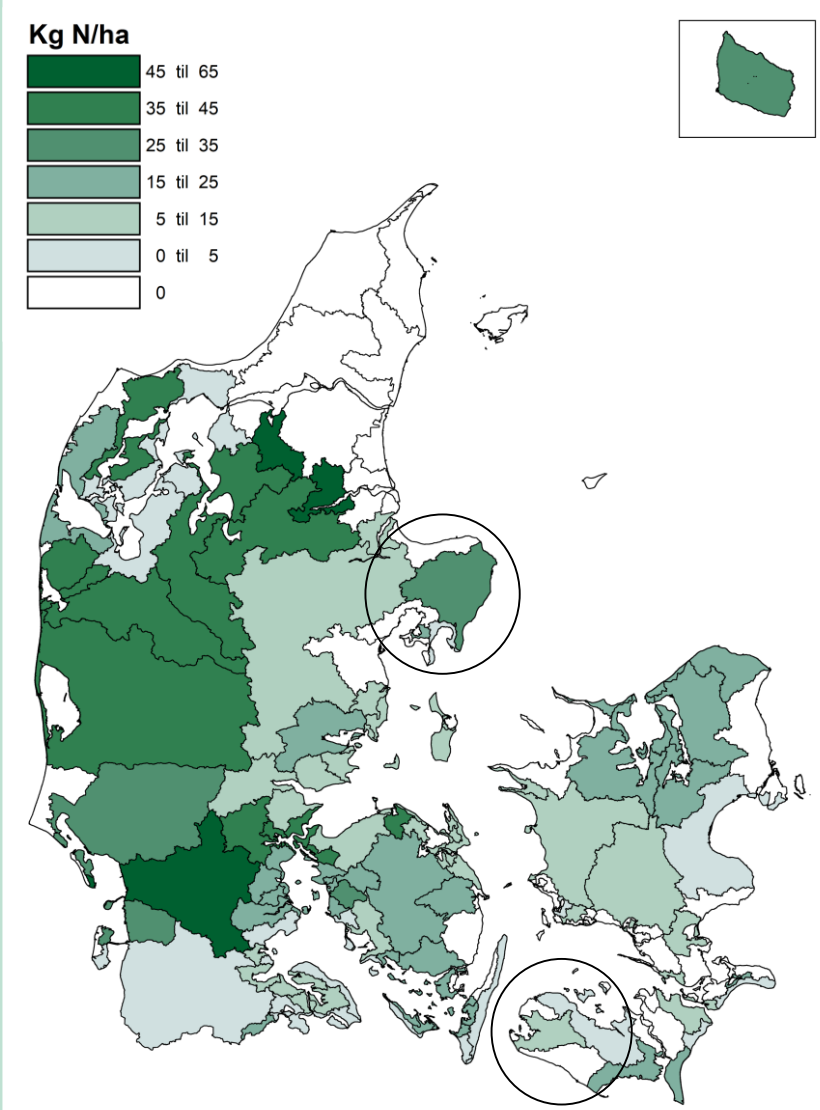
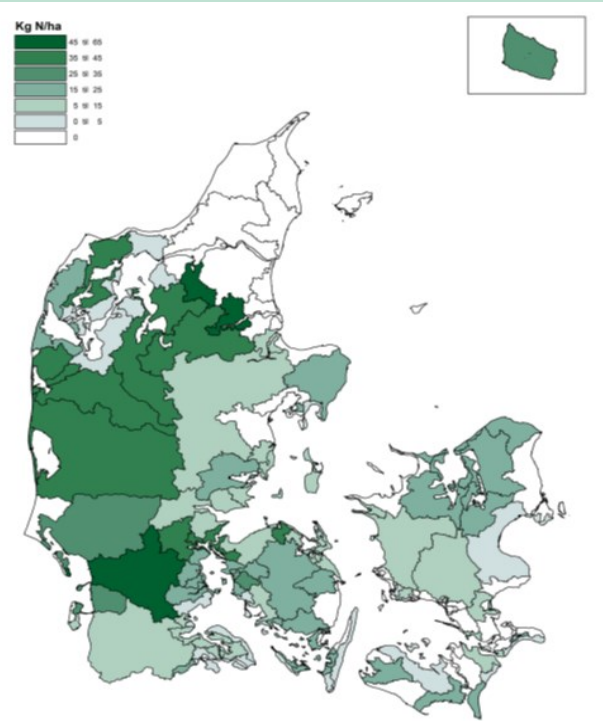

Justeringer på baggrund af høringen

Efter høringen er foretaget ændringer af indsatsbehov, bl.a. i Nakskov Fjord: Indsatsbehovet er ændret fra 108 tons kvælstof pr. år til 47 tons kvælstof pr. år pga. en justering i opgørelser af udledningen af kvælstof fra Aarhus Universitet.

Indregning af oplysninger om centralisering af renseanlæg m.v. f.eks. på Djursland

I forbindelse med genbesøget i 2023-2024 vil indsatsbehovet blive gennemgået på ny.

Anvendte virkemidler til reduktion af kvælstof udledning

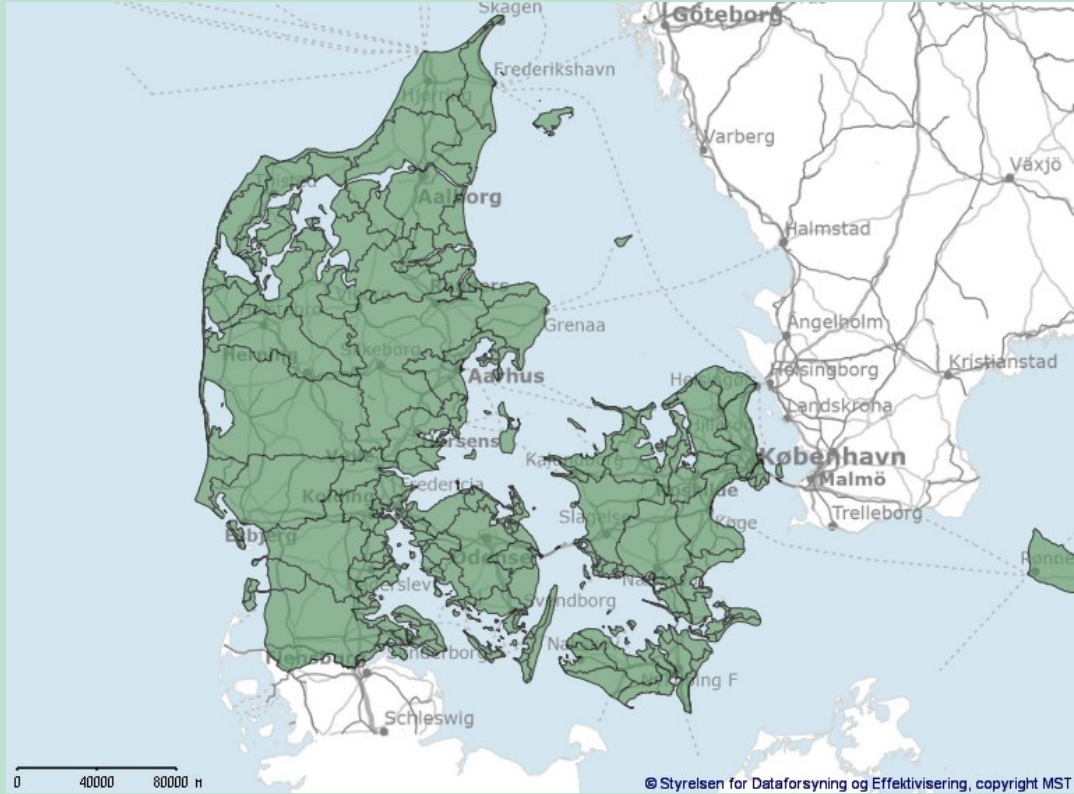
Oversigt over virkemidler i landbrugsaftalen

- Virkemidler fra EU's landbrugsreform (CAP) der omfatter flere ordninger med det formål at fremme klima, miljø og biodiversitet
- Kollektive virkemidler i form af vådområder, minivådområder, skovrejsning m.v.
- Øvrige indsatser som fx udtagning af lavbundsjord, ekstensivering
- Målrettet regulering og ny regulering

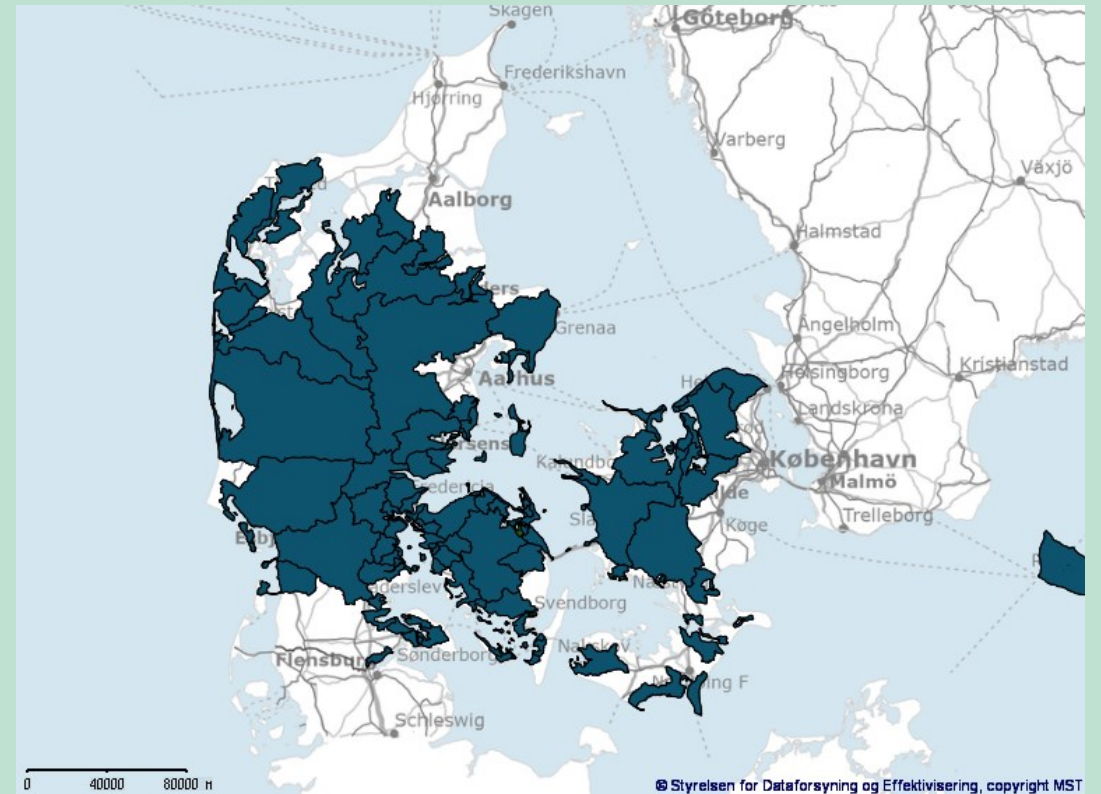

Fordeling af virkemidler

EU's Landbrugseform (CAP m.v.)

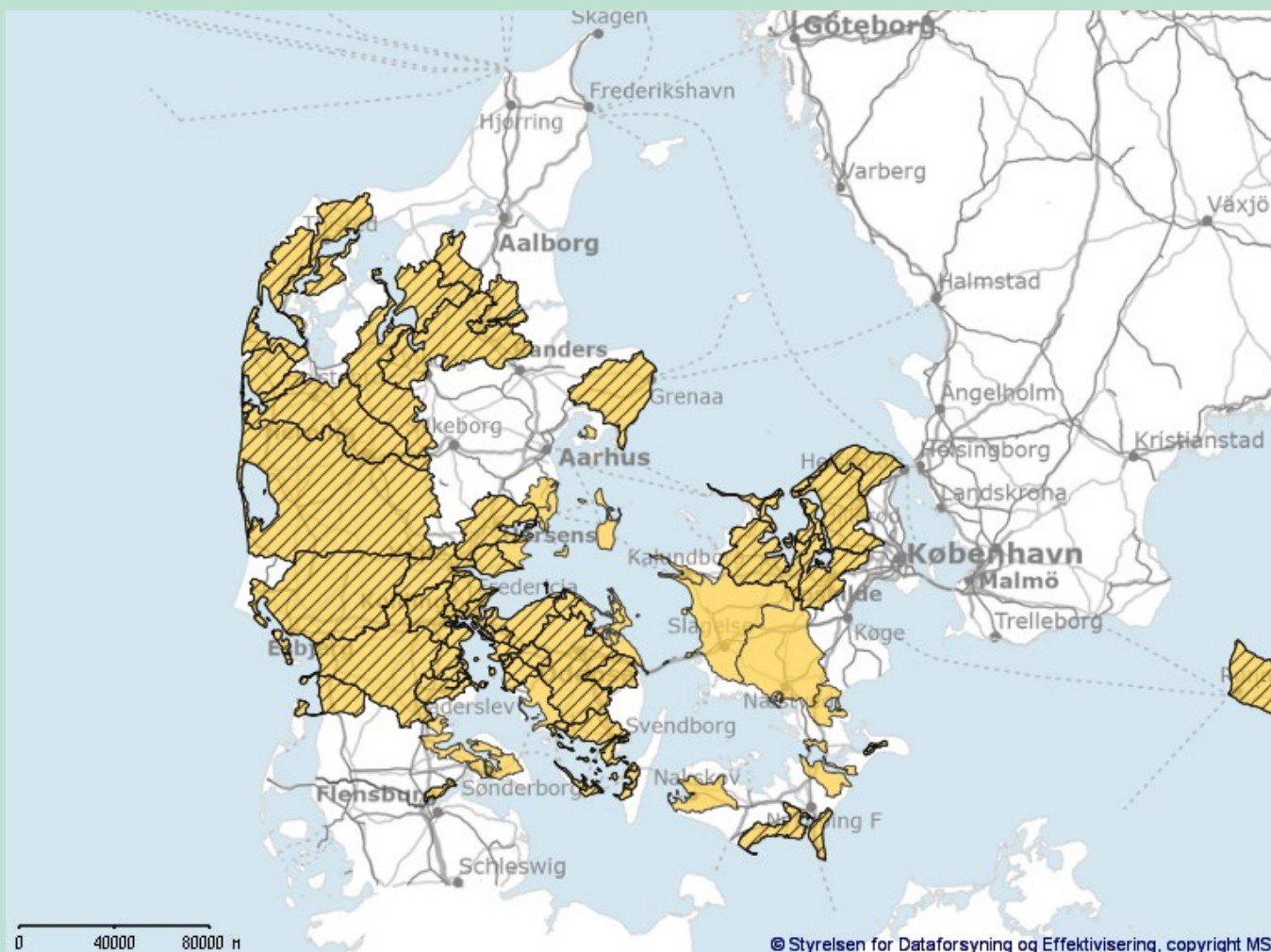

Kollektive virkemidler

Fordeling af virkemidler

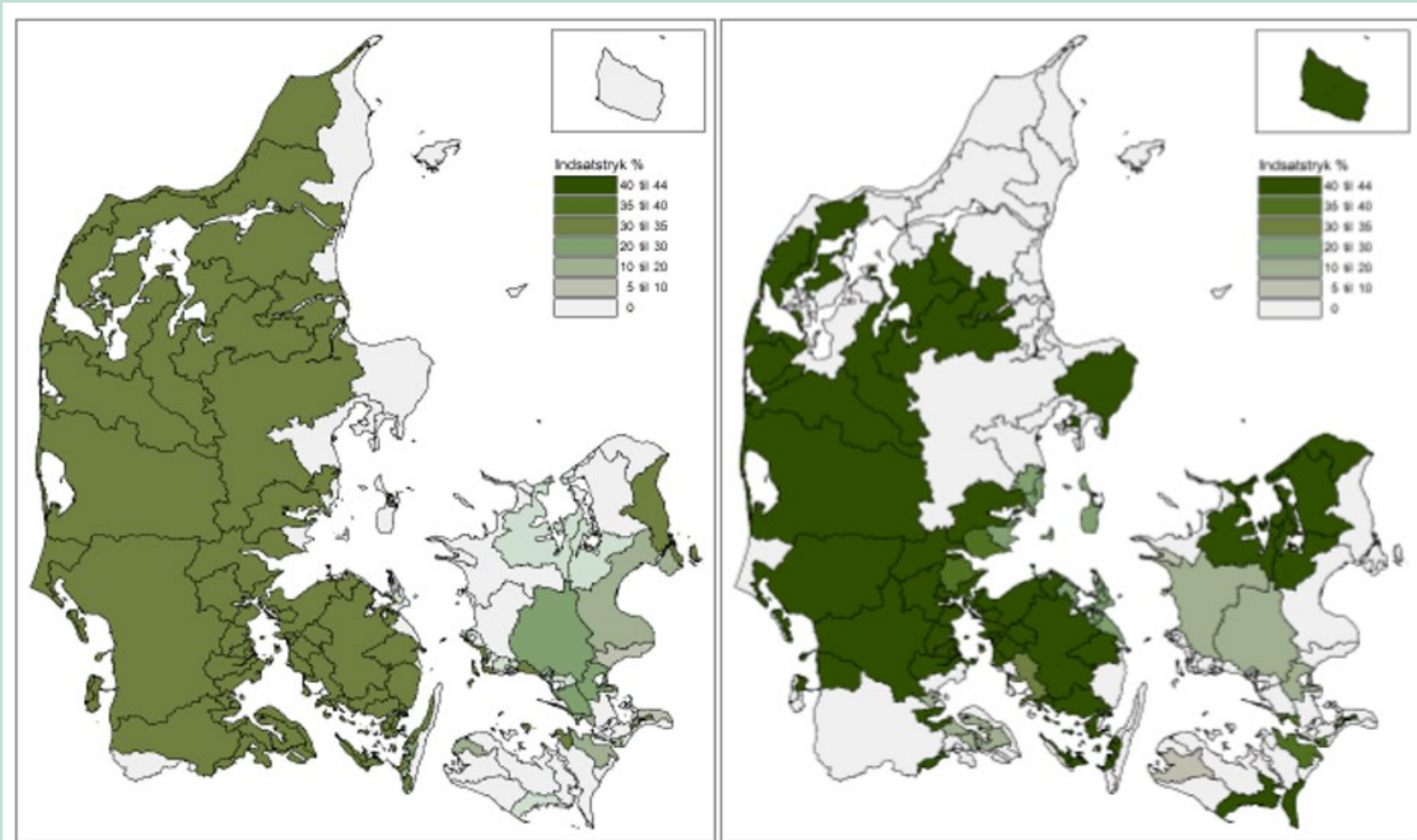
Effekt af målrettet regulering og ny regulering fordeles til sidst til oplande med yderligere indsatsbehov.

- ▨ Indsætte. Forventet yderligere indsætte efter 2025, 9.000 tone N. Kvætværdi
- Indsætte. Målrettet regulering til og med 2025, 9.500 tone N. Kvætværdi

- Fordeling af indsatsen for målrettet regulering i VP3 er baseret på et opdateret vidensgrundlag,
- udviklet i samarbejde med forskningsinstitutioner og rådgivere, samt inddragelse af data fra omfattende målinger i det nationale overvågningsprogram for natur og vandmiljø, NOVANA.
- Det har været muligt i højere grad end tidligere at basere sig på viden om lokale forhold, herunder beskrive vandudvekslingen mellem de marine vandområder og farvande og tilgrænsende farvandsområder i andre lande.
- Samlet set tages der i den nye fordeling i langt højere grad højde for lokalspecifikke forhold end tidligere.

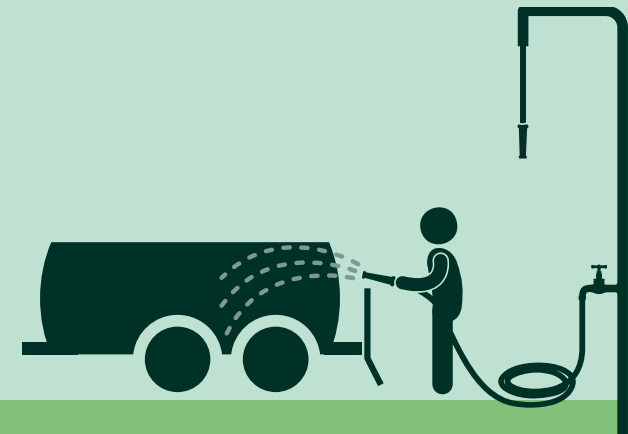
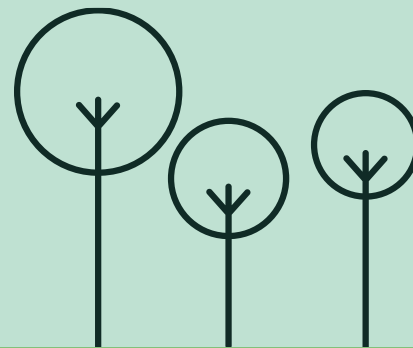

	2023	2024
Efterafgrødegrundareal i oplande med indsatsbehov, ha	1.354.593	941.830
Effekt af indsats til kyst, tons N	3.513	3.500
Indsatsbehov, ha efterafgrøder	373.047	364.961
Maksimalt indsatstryk, %	31,2	44,2
Arealvægtede retention i oplande med indsatsbehov, %	71,5	70,9

Den videre proces

- VP3 grundlaget for Måltrettet Regulering træder i kraft pr 1. januar 2024
- Resultaterne af Second Opinion skal analyseres
- Der skal træffes politiske beslutninger om, hvordan disse skal indgå i genbesøget af Landsbrugsaftalen og Vandområdeplanerne i 2024

Tak for opmærksomheden – spørgsmål?

